

„Art Contrast”

Corina BURA

La sfârșit de iunie în ambianța Palatului Cantacuzino a avut loc un recital de muzică românească susținut de **Iulia și Eugen Cibișescu-Duran**, membri fondatori ai ansamblului de muzică contemporană „Art-Contrast” (1992) din Cluj-Napoca. Iulia Cibișescu-Duran este o artistă care, la începuturile instrucției sale s-a bucurat de sprijinul și poveștele renumitului compozitor Sigismund Toduță, studiul neîntrerupt și tenacitatea impunându-i numele în cadrul generației sale, în viața de concert a Capitalei și nu numai. Aflată pe pragul primei maturități, opera sa cuprinde simfonii, lucrări vocal simfonice, lieduri în aranjamente mai neobișnuite, cum ar fi cele pentru tenor, violă și pian sau soprană și violă ș.a., lucrări camerale pentru asocieri la fel de rare: *Sonata pentru voce și contrabas*, *Patru piese pentru vioară și clarinet*, *Trio pentru două viole și percuție*...

Recitalul dedicat muzicii noastre a început cu lucrarea selectată dintr-un ciclu deschis relativ recent, în 2008, de către Ulpiu Vlad, intitulat *Din sunetele privirii*, conceput inițial pentru formația *Basso Moderno Duo* (contrabas și pian) și care, iată, ajunge la secvența a VIII-a, într-o formulă pentru vioară solo. Stilul rămâne inconfundabil, chiar dacă se face apel la registre extreme, deoarece o boare de imaterialitate, energia subtilă a visului, a vântului, a văzului pecetluiește întreaga sa

creație, aceasta fiind însăși natura sa sufletească. Pentru toate acestea violonistului, în ipostaza „solo”, îi revine o delicată misiune, aceea de a substitui într-un fel, prin înțelegere dar mai ales prin imaginație, ceea ce ar putea fi realizat printr-un aparat cameral mai bogat. Experiența pe care violistul Eugen Cibișescu-Duran, acum în ipostaza violonistului, a acumulat-o pe acest teren ultradiversificat al Sunetului Contemporan a jucat un rol foarte important la realizarea acestui moment.

Iulia Cibișescu, pe care o întâlnim pe podium atât în calitate de dirigoare, cât și ca pianistă, a optat pentru *Lichtung-Giacometti – Szene für Klavier*, estetica sculptorului, aceea de a căuta „pulsul secret al vieții în gest și mișcare” fiind emblematică pentru Carmen Cârnelci; și ce poate fi mai potrivit decât acea atitudine, care în artă are o benefică tradiție, ca un compozitor să interpreteze muzica unui confrate? Seara a continuat cu două lucrări ale Iuliei, scrise pentru vioară și pian: *Sonata a II-a* (2006) și *Suita* (2005). Din această perspectivă se desprinde faptul că stilul scrierilor dedicate viorii este elaborat atât prin faptul că autoarea cunoaște foarte bine posibilitățile timbrale și dinamice ale instrumentului, cât și printr-un extrem de echilibrat simț al formei. Dacă sintactic se evidențiază structuri clasice, din punct de vedere al întregului compozitoria manifestă un deosebit instinct al proporțiilor, pus într-un surprinzător raport cu cel al tensiunilor. Atât Sonata cât și Suita transformă densitatea obținută prin procedee clasice în acumulări care

operează în zona emoțiilor, astfel încât, deși tempoul se diluează, atenția sporește în așteptarea unei relaxări, care, în recesiunea structurală nu mai poate fi pe deplin trăită. Compozitoria nu renunță nici un moment la ideea de linie melodică, atât de potrivită cu natura melodică a instrumentului, așa încât ambele lucrări includ suficiente suprafețe al căror conținut este profund liric, unele, cu discrete aluzii la universul sonor al celui care a îndrumat-o pe drumul atât de special al creației muzicale.

Cuplul a realizat o interpretare plină de sensibilitate, lucrările pentru vioară și pian fiind prin natura lor atractive. Programul a cuprins și alte două piese pentru vioară solo, *Quasi Cadenza* (1983) impusă de mult în repertoriul genului aparținând Liane Alexandru și *Ciaccona con canone*, un opus relativ recent al Mihaelei Vosganian. Ambele lucrări au un indice ridicat de modernitate dar mai ales de dificultate, prima prin extinderea și plasarea unor coloraturi la extremitatea registrelor, cea de a doua, mai ermetică, forțează fantezia interpretului. Protagonistul serii a fost fără îndoială violonistul Eugen Duran-Cibișescu, un apreciat mănăitor al alto-ului, care are capacitatea de a trece foarte ușor de la un instrument la altul, cu toate că tehnica este destul de diferită. S-a remarcat printr-un flux dinamic, veloce, stăpân pe toate mijloacele tehnice solicitante ale partiturilor, acuratețe intonațională și ritmică, într-un cuvânt: o violonistică inteligent construită.

Un public *connaissanceur* a apreciat cu entuziasm acest itinerar deschis în creația actuală a compozitoarelor noastre.

Cum poate fi muzica mecanică „nemecanică”

Tanța DIACONESCU

Iașiul este pentru cei care îl văd pentru prima oară „o cetate”. Concept ireductibil la noțiunea de urbanism, centru civic, metropolă etc. Orașul, devastat și desfigurat prin intervenții arhitecturale haotice/aleatorii își prezervă miraculos identitatea legendară, dincolo de ziduri. Poate și de aceea nici o stridentă vizual-acustică nu-l izbește pe spectatorul care, în senine zile de toamnă (17-19 septembrie 2010), s-ar opri să-l asculte pe flașnetarii francezi, îmbrăcați în prețioasele lor costume de epocă, intonând, în timp ce învârtesc cu eleganță la manivela mecanică, ritornele și madrigale din vremuri de mult apuse. În spatele lor, Galeria Anticariat deschid o deloc virtuală fantă spre un trecut mirific nu doar printr-un impact vizual și tactil, datorat bogăției colecțiilor și gustului cu care sunt expuse obiectele de artă - cărți, manuscrise, tablouri, instrumente muzicale, poțelanuri, bijuterii ș.a., cât prin fascinanta personalitate a proprietarului lor, Dumitru Grumăzescu. Meloman împătimit, om de cultură cu vast orizont pluridisciplinar, generos și original ca un vechi boier moldovean desprins din paginile roamelor lui Teodoreanu, el a dinamizat, prin diversitatea ofertelor concertante, pulsul muzical al celei de a VII-a ediții a *Festivalului internațional al muzicii mecanice*. În cocheta sa galerie, ce poate fi transformată în doar câteva minute într-un veritabil salon muzical, cu podium pentru interpreți și sonorizare modernă, în fapt „primul teatru românesc de buzunar care nu umblă la buzunarul spectatorului” cum îi place să-l denumească cu bonomie autoironică (intrarea fiind întotdeauna liberă), au cântat mulți din soliștii ieșeni și virtuozii europeni atrași de frumusețea ambientului și ospitalitatea proprietarului.

Pe parcursul festivalului au fost prezenți flașnetarii din

Franța, Belgia, Germania. Muzica lor, când melancolic-naivă când volubil-optimistă (vezi primele audii mondiale compuse special de Adrian Oswald) poate fi înțeleasă și ca o benefică punte de legătură între momentele faste ale muzicii de promenadă medieval-renascentiste și eventuale/posibile limpeziri estetic-poetice și sonore ale produselor muzicale contemporane de consum. Afirmatia se sprijină pe succesul confirmat al unei atari oferte artistice la public deși, studenții fiind în vacanță, orașul nu era „turat” la capacitatea lui maximă de absorbție culturală. Mai mult, ca un corolar al evoluției graduale a literaturii muzicale europene de concert, Galeria Anticariat au găzduit recitalul violonistei **Delia Diaconescu** și pianistului **Stefano Chiozzi**, în program fiind cuprinse miniaturi semnate de Fr. Schubert, H. Wieniawski, J. Brahms, Fr. Kreisler dar și *Impromptu-ul concertant* de George Enescu.

Chiar dacă pentru un muzician centrul de greutate al F.I.M.M. l-au reprezentat **Galeriile Anticariat-Grumăzescu**, acestea nu au fost singurele care au găzduit atracții sonore. Muzică de fanfară, spectacole pe scena ridicată în fața Palatului Culturii - Trupa de balet „Attitude” a Colegiului „Băncilă”, Teatrul „Lucefărul” cu piesa *Clovni*, Animație stradală cu trupa „The Sky”, muzică mecanică cu flașnetarii, concertul de închidere fiind susținut de Ansamblul de percuție „Alternances” al Universității „G. Enescu”, la pian Aurelia Simion.

Cu certitudine pentru organizatorii F.I.M.M. accentul a căzut pe expoziții. Și-a desfășurat lucrările și un simpozion internațional sub genericul „Istoria muzicii mecanice și probleme de conservare-restaurare a automatelor muzicale”, la care s-au înscris specialiști din varii domenii, care s-au vădit a fi un grup de prieteni al căror spirit de breaslă este întreținut prin manifestări similare ce au loc pretutindeni. În plus, cu un farmec lipsit de ostentație și cu un gust artistic rafinat, au fost puse în valoare exponatele-tezaur, elogiul adresat cu precădere doamnei director **Elena Chiriță**, sufletul întregii manifestări.

La tragerea cortinei, dincolo de împliniri, succese sau noi proiecte pentru edițiile viitoare se răsfrânge, pentru oaspetele care-și închide geamantanul, impresia că Iașiul continuă să vibreze și astăzi, învăluit în înaltele lui rezonanțe culturale, în fapt inimitabile. Cine, oricât de exigent, și-ar putea dori mai mult?!